

NORDLANDSFORSKNING
NORDLAND RESEARCH INSTITUTE

Fylkeskommunen som planfaglig veileder

Bærekraftsmål i planlegging

Aase Kristine Lundberg, Karin Marie Antonsen og Arild Gjertsen, Nordlandsforskning

Bakgrunn for temaet:

- Bærekraftsmålene ble vedtatt av FNs generalforsamling 25.september 2015 og er en del av 2030-Agendaen for en bærekraftig utvikling
- De 17 bærekraftsmålene og 169 delmålene er en konkretisering av hva en bærekraftig utvikling innebærer langs en økonomisk, sosial og miljømessig dimensjon.
- Samarbeid på tvers av sektorer og forvaltningsnivå er helt avgjørende, med mål om en mer samstemt politikk
- Norge har forpliktet seg til å følge opp i nasjonal politikk

Hva er nytt med bærekraftsmålene?

- Gjøre noe med årsakene til fattigdom, ulikhet og klimaendringer – ikke lappe på problemene
- Sammenhengstenkegangen styrket – økonomi, ulikhet og miljø i sammenheng versus sektorinteresser
- Gjensidig avhengig – målene må løses parallelt, ikke et og et for seg
- Moralsk forpliktelse om at ingen skal utelates («leaving no one behind»)
- Tyngdeforskyvning – utfordrer synet på balansepunktet mellom økonomiske, sosiale og miljømessige hensyn.

Bærekraftsmålene i Norge

- 2015-2018: Fra et sterkt fokus på global fattigdomsbekjempelse til en erkjennelse av at bærekraftsmålene også påvirker norsk politikk.
- 2019: En del av de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging.
- 2020: Kommunal- og moderniseringsdepartementet ble gitt ansvaret for å koordinere den nasjonale oppfølgingen av bærekraftsmålene
- 2021: Nasjonal handlingsplan for bærekraftsmålene med nasjonale målepunkt.
 - bærekraftsmålene er en ny og helhetlig tilnærming til utvikling
 - «Regionale og lokale myndigheter har et særskilt ansvar i oppfølgingen av 2030-agendaen. Ifølge FN kan to tredjedeler av delmålene kun nås gjennom lokal innsats.»

Meld. St. 40

(2020–2021)

Melding til Stortinget

Mål med mening

Norges handlingsplan for å nå bærekraftsmålene innen 2030

«FNs bærekraftsmål som grunnlag for regional og kommunal planlegging» (KMD, 2019, side 5)

- Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være **det politiske hovedsporet** for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftmålene **blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen** (side 3).
- Fylkeskommuner og kommuner er **nøkkelaktører** for å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling og realisering av bærekraftmålene i Norge. De er nærmest befolkningen, lokale bedrifter og organisasjoner. Samtidig er de ansvarlig for mye av den **sosiale og fysiske infrastrukturen** som påvirker befolkningens levekår og utviklingsmuligheter. Regjeringen legger vekt på at arbeidet med å realisere bærekraftmålene sikres **bred forankring** gjennom den regionale og kommunale planleggingen (side 6).
- Som et ledd i regjeringens ordinære politikk, vil regjeringen bidra til **kompetanseutvikling** ved å formidle erfaringer fra arbeidet med bærekraftmålene til fylkeskommuner og kommuner. Det er viktig at fylkeskommunene og statlige myndigheter samarbeider om å **bistå** kommunene i arbeidet med å følge opp bærekraftmålene (side 6)
- Regjeringen vil også fortsette arbeidet med å utvikle **indikatorer** for alle bærekraftmålene. De må tilpasses regionale og lokale forhold, slik at fylkeskommuner og kommuner som ønsker det, kan måle effekten av egen innsats (side 6).

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023

Vedtatt ved kongelig resolusjon 14. mai 2019

Hvordan har bærekraftsmålene vært brukt i plansammenheng?

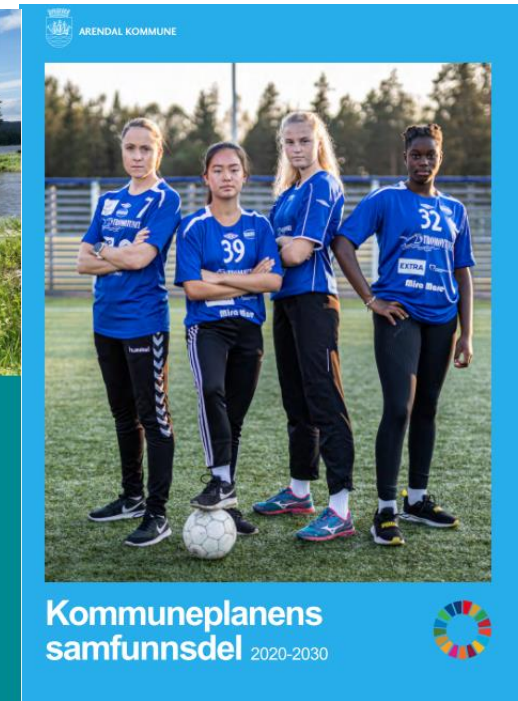
- **Kunnskapsgrunnlag:** hva er status og hvordan ligger vi an her i kommunen? Hva trenger vi å vite noe om? Hva slags kunnskap er relevant når bærekraftsmålene skal legges til grunn?
- **Utfordringsbildet:** hva er spesielt viktig og/eller utfordrende for oss her – i denne planperioden? Hva har vi mulighet til å påvirke?
- **Satsningsområder og prioriteringer:** Lokalt og regionalt politisk forankrede prioriteringer.
- **Utgangspunkt for å evaluere og rapportere:** Ulike måltall og indikatorer for å si noe om utviklingen lokalt

Utfordringer: Spisset eller bred tilnærming?

Figur 7: Utvalgte fokusmål i Narvik kommune

Askers seks utvalgte bærekraftsmål

Med bakgrunn i de seks utvalgte bærekraftsmålene er det definert følgende satsingsområder i kommuneplanen:

- Samarbeid for å nå målene
- Bærekraftige byer og samfunn
- Handling mot klimaendringene
- God helse
- God utdanning
- Innovasjon, digitalisering og næringsutvikling

Denne planen har også inkludert økonomi og medarbeidere blant satsingsområdene.

ie: Fra åtte til ti mål, i ulike kombinasjoner

ærekraftsmålene knyttes an

Utfordring: videre oppfølging i politikk og planer

Hva ser du etter?

Satsningsområde: bærekraftig byutvikling

Plangrep, nytt og endringer fra tidligere arealdel:

«Forvaltningen av arealene i kommunen er sett opp mot FNs bærekraftsmål og det er lagt sterkere styring på at arealbruk skal følge opp bærekraftsmålene, nasjonale miljømål og kommunens klima- og energiplan. FNs bærekraftsmål skal legges til grunn for all planlegging, og skal være tema fra oppstart av planarbeid til ferdig planforslag.»

Utfordring: videre oppfølging i politikk og planer

Bærekraftskurs for kommuner

Alle ansatte, ledere og politikere i Vikens 51 kommuner kan gjennomføre fylkeskommunens bærekraftskurs i e-læringsprogrammet XtraMile. Kursen gir en innføring i bærekraftig utvikling, og hva status er for FNs bærekraftsmål i Viken.

Ta bærekraftskurset

Kurset er **gratis**. Alle kan gjennomføre leksjonene ved å skrive inn navn og e-post ved innlogging, men du behøver ikke å opprette noen brukerkonto.

- [Start bærekraftskurset del 1 her](#)
- [Start bærekraftskurset del 2 her](#)

Bærekraftsjekken i Viken fylkeskommune

Bærekraftsjekken

Bærekraftsjekken enkel versjon

E-post til deg som fyller ut bærekraftsjekken

Resultat fra bærekraftsjekken enkel versjon

Velg hvilken bærekraftsjekk du skal fyller ut.

Enkel bærekraftsjekk

Utvidet bærekraftsjekk

Kontroller skjema

Trykk neste for å komme videre.

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. I Aremark kommune bruker vi bærekraftsmålene aktivt i vår saksbehandling.

Bærekraftsmålene i saksbehandlingen

Aremark kommune

Også utfordrende:

- Overordnet eller konkret nivå – fra virksomhetsstyring til indikatorer
- Som utgangspunkt for lokalpolitiske diskusjoner og prioriteringer – sikre forankring
- Som utgangspunkt for endring – tempoet i omstillingsprosessene
- Relevans for både store og små kommuner

Oppsummerende tips til fylkeskommunens veiledning om bærekraftsmål

- Tilgjengeliggjøre kunnskap – statistikk og fortolkning av denne ut fra et regionalt perspektiv.
- Erfaringsutveksling: Lokalt og regionalt relevante eksempler.
- Kompetanseheving: Innlemme tematikk knyttet til bærekraftsmålene i eksisterende nettverk og arenaer

NORDLANDSFORSKNING
NORDLAND RESEARCH INSTITUTE

Følg oss:

<https://nordlandsforskning.no/>

<http://www.facebook.com/nordlandsforskning>

<https://www.instagram.com/nforsk/>

<https://twitter.com/Nforsk>

<https://www.linkedin.com/company/nordlandsforskning>

<https://www.youtube.com/@nforsk>

